

*Мороз І. М., студентка групи ФМСч–41
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціалізації «Митна справа»*

*Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету
kulyk.ivanna@mail.ru*

Науковий керівник

Сидор Г. В., к. е. н., доцент

доцент кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін

*Чортківського навчально-наукового інституту підприємництва і бізнесу
Тернопільського національного економічного університету
sidor.gal@ukr.net*

МИТНІ ПЛАТЕЖІ: СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

В Україні протягом останніх років застосування митних інструментів є актуальним питанням, оскільки вони дають змогу забезпечити захист вітчизняної економіки як регулятора у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Основу системи митного оподаткування з боку держави становлять митні платежі, які насамперед слугують вагомим джерелом наповнення дохідної частини Державного бюджету України.

У зовнішньоекономічних операціях головна роль відводиться митному оподаткуванню, основу якого становлять митні платежі, що належать до категорії важливих економічних інструментів торгової політики та засобів регулювання не тільки внутрішнього ринку товарів, а й зовнішньоекономічної діяльності.

Пропонуємо уточнити зміст поняття «митні платежі». Передусім потрібно провести термінологічний аналіз та поглиблене теоретичне осмислення, з'ясувати і вивчити сутність митних платежів як базової економічної категорії, що формує дохідну частину Державного бюджету України.

У сучасній науці багато уваги приділяється дослідженню суті митних платежів, проте вітчизняні й зарубіжні економісти не мають єдиної позиції щодо розуміння цієї дефініції. У наукових працях часто бачимо спроби окремих авторів наводити визначення цього поняття через плату за виконання митницею своїх обов'язків [2], через систему податків і зборів [3; 7], як засіб реалізації фіскальної функції митної політики держави [6].

Підхід до розуміння сутності митних платежів як плати за виконання митницею своїх обов'язків подає А. І. Крисоватий та О. М. Десятнюк: «митні платежі – це своєрідна плата за виконання митницею своїх обов'язків та послуг, яка використовується для розвитку системи митних органів» [2].

С. В. Волосович і Т. Д. Ліпіхіна розглядають це поняття в контексті системи податків і зборів, а саме: «митні платежі – система податків і зборів, якими обкладаються товари та інші предмети, що перетинають митний кордон» [3, с. 15]. Ми вважаємо, що ця точка зору не може об'єктивно відображати сутність митних платежів з таких причин: по-перше, зазвичай об'єктом оподаткування можуть виступати не тільки товари, а й інші предмети, що не є товарами. По-друге, деякі з митних платежів сплачуються за надання митними органами певних послуг у сфері митно-тарифних відносин та не пов'язані з переміщенням товарів через митний кордон.

Схожа позиція міститься у праці Н. П. Кучерявенко. З його точки зору митні платежі – це: «...види зборів, відрахувань, платежів у разі перетину митного кордону України» [7, с. 329].

А. В. Ашмарін у своїй праці зазначає, що митні платежі є парафіскальними платежами, тобто це платежі, що справляються на користь окремих суб'єктів приватного або публічного права з метою відшкодування їх витрат. На нашу думку, визначення митних платежів через парафіскальні платежі є не зовсім вдалим та виправданим для дослідження, оскільки не всі платежі, що входять до складу митних, слід відносити до парафіскальних (вважаємо, що до цієї категорії не належать мито, податок на додану вартість і акцизний податок).

На основі огляду літературних джерел та дослідження вищевказаної проблеми вважаємо доцільною думку колишнього заступника голови Державної фіскальної служби України П. В. Пашка, який під митними платежами розуміє: «наповнення Державного бюджету за рахунок стягнення мита, податку на додану вартість, акцизного податку з товарів та інших предметів при переміщенні через митний кордон» [6]. На наш погляд, таке трактування розглядає цю економічну категорію як засіб реалізації фіскальної функції митної політики держави.

Дефініція «митні платежі» не наводиться у Митному кодексі України, а лише існує перелік платежів (мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції)) представлених у п. 27 ч. 1 ст. 4. Митного кодексу України [4].

Проте варто звернути увагу на тлумачення сутності митних платежів як: «податки, що відповідно до цього Кодексу або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи. До митних платежів законодавець відносить мито, акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції)» [1]. Це визначення наведене в Податковому кодексі України.

Митні платежі у бюджетному законодавстві розглядаються як податкові, оскільки у Бюджетному кодексі України зазначається: «податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори (обов'язкові платежі)...» [5].

Узагальнюючи теоретичний доробок представників економічної теорії щодо митних платежів, наголошено, що досліджувана проблематика перебуває тривалий час у полі зору науковців.

Проведений аналіз дослідження економічної категорії митних платежів дає підстави навести власне визначення. На наш погляд, митні платежі – це

сукупність платежів, що справляються до Державного бюджету у зв'язку або під час переміщення товарів через митний кордон України. На відміну від існуючих понять, які мають більш загальне трактування, у цій дефініції наголошено на реалізації фіскальної функції митної політики держави.

Список використаної літератури

1. Податковий кодекс України : Закон України [№ 2755-VI від 02.12.2010 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Крисоватий А. І. Податкова система [Текст] : навч. посіб. / А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – Тернопіль : ТАНГ. – 2004. – 331 с.
3. Волосович С. В. Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : навч. посіб. / С. В. Волосович, Т. Д. Ліпіхіна. – К. : Атіка. – 2009. – 288 с.
4. Митний кодекс України : Закон України [від 13.03.2012 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
5. Бюджетний кодекс України : Закон України [№ 2456-VI від 08.07.2010 р.] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
6. Пашко П. В. Реалізація функцій митної політики України в умовах глобалізації / П. В. Пашко // Вісник КНТЕУ : зб. наук. праць. – 2009. – № 4. – С. 5–12.
7. Кучерявенко М. П. Податкове право [Текст] : навч. посіб. / М. П. Кучерявенко. – К. : Юрінком Інтер. – 2003. – 365 с.